

H. Her Doktor Anton Nyström!

Wahrendorffsgatan 10.

Under Eders föredrag i går å Korsvägen kom Ni några gånger att vidröra landtarbetarens långa arbetstid under en del af året. Ni framhöll dervid med betoning huru som en arbetsdag på ända till 15 timmar ej torde nämnvärdt menligt inverka på dagarbetens helhet och välbefinnande. Så kan ej kan få tid öfrig till läsning eller sammandragning med kamrater efter sitt dagverke så länge arbetstiden är så lång, är ju tydligt, men härtill skulle då vintertiden lampa sig. Äfvenså kan man ju antaga att, om någon ohälsa skulle följa af sommarens ansträngningar, hvilat under vintern skulle återställa kroppen i det normala tillståndet.

På vintern är likväl ganska mycket att göra på landet. Det arbetet kan godt utfylla en normalarbetsdag. Och hvad

Som är visst, inte kan det / jemförelsevis
mindre arbetet (denna årtid) återge kroppen
den ^{den} spanstighet och sinnet / tillfällighet, som släpet
och skitet under större delen af året
har förtärt.

Klockan 5 skola drängar och statare
och torpare i allmänhet vara i herrgården.
De flesta hafva en lit att gå dit och e-
huru de ligga så länge som möjligt
och först resa sig efter åtskilliga purr-
ningar af grinnfolket, så måste de i
allmänhet stiga upp kl. 4 i 1/25. Mitt un-
der vår korta sommar är detta ej så
färdigt men den långa vintern och den
långa hösten, i mörker, kyl och slask
verkar det ytterligt förlöande. / Jay har
bott på flera torp och sett detta, likaväl
som jag ätit af folkets bröd. Halbofrande
prätgas kläder och skodon / ^{fallt} opiskade och
oborstadt, ögonen blötas i ett bleck-

fat eller en bunke och torkas på en
handduk som sällan tvättas / (huru
hustrun eller pigan lemna den finaste
hvita tvätt till staden hvarje vecka).
Munnen är stlemmig och osund men
skötes icke med aseptin eller vatten.
I hast förtäres dåligt kokadt kaffe af
dåligt surrogat med liten ^{quantitet} socker och
mjölk. Gräddor och smör och ägg få
arbetaren aldrig - det säljes. När arbetaren
kommit fram till herrgården är han
ändtligen vakar ritetigt. Så arbetas
hemma vid till frukost. Först efter
denna tagas drögarne ut.

Och under sommaren - hur oer-
hört förlöande är det ej att gå på
åker i solhettan. Den som försöker
det endast litet vet något här om.
Huruvida föda få i allmänhet
de ifrågakommande menotorna. Sällan

varm mat, nästan alltid illa lagad, skapat
saltad, uppstränd, full af mjöl, aldrig
tillsatt med ägg eller socker o. s. v.

1/29 tiden på aftonen komma de hem
för att äta gröt eller dylikt och sova.

Men luften är frisk. Utte onckligen.
Men inne under natten då lungorna
så väl behöva frisk syretillgång?

Jag såg en ung, liflig torparson. Han
gick som liten dräng med kort arbetstid
och hjälpte villig och glad till hemma
på lediga stunder. Ibland sådde han sig
med jakt och fringade trätor om aftonen.
När han putsade sin gammalmodiga bössa
saw hans anlete af belåtenhet. Äret derpå
var han stordräng. Ingen skulle ha
kunnat se hans förvandling utan verk-
lig smärta. Han var visserligen längre
och gräfre, troligen starkare än förut i
sina muskler, men så allvarlig, så

tingssinnad, trog och litenöjd. Han var
fortfarande villig att hjälpa i hemmet
och han smekte ännu någon gång
hunden och kastade några blom åt
hösen, men glädjen och spontanei-
tet vara borta och han var till
de äldre bröderna till både lynne
och kroppsvetning. Men nu råkades
den tid att han är man. Kan
han vara något en varm, liflig
känsla? Kan han förädla raser eller
ens hålla den vid det gamla?

Var god och ej upptag detta som en
anmärkning, det är blott en upplysning.
Hade en diskussion kommit i gång
hade det nog framdragits af någon
annan, som ej ^{likom jag} svore af förhållande-
ningen att tija.

Ahles d. 9. 4. 90. Med största höfaktning
leder jag eder öfver med min anmyn-
nitet.

W. Rein?